

Α' κλίση ουσιαστικών

Η α' κλίση ουσιαστικών περιλαμβάνει **αρσενικά** και **θηλυκά** ουσιαστικά.

(ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΟΥΔΕΤΕΡΑ)

Οι **καταλήξεις** των πτώσεων είναι οι εξής:

	αρσενικ ά		θηλυκά		αρσενικά και θηλυκά
	ενικός αριθμός				πληθυντικός αριθμός
ονομαστικ ή	<u>-ας</u>	<u>-ης</u>	<u>-α</u>	<u>-η</u>	-αι
γενική	-ου	-ου	<u>-ας/- ης</u>	- ης	-ῶν
δοτική	-α	-η	<u>-α/-η</u>	-η	-αις
αιτιατική	-αν	-ην	-αν	- ην	-ας
κλητική	-α	<u>-η/- α</u>	-α	-η	-αι

- Να συμπληρώσετε την κλίση των αρσενικών ουσιαστικών ό κοχλίας και ό κριτής με τη βοήθεια του πίνακα των καταλήξεων:

πληθυντικός αριθμός

ν.ε.

α.ε.

ν.ε.

ονομ.	ὁ κοχλίας	κοχλία ς	ὁ κριτής	κριτή ς	οἱ κοχλί.....	κοχλίες	οἱ κριτ.....	κριτές
γεν.	τοῦ κοχλί.....	κοχλία	τοῦ κριτοῦ	κριτή	τῶν κοχλί.....	κοχλιώ ν	τῶν κριτῶν	κριτώ ν
δοτ.	τῷ κοχλί.....		τῷ κριτ.....		τοῖς κοχλί.....		τοῖς κριταῖς	
αιτ.	τὸν κοχλί.....	κοχλία	τὸν κριτ.....	κριτή	τούς κοχλί.....	κοχλίες	τούς κριτ.....	κριτές
κλητ.	(ὦ) κοχλί.....	κοχλία	(ὦ) κριτά	κριτή	(ὦ) κοχλί.....	κοχλίες	(ὦ) κριτ.....	κριτές

Να συμπληρώσετε την κλίση των θηλυκών ουσιαστικών ἢ ὥρα και ἡ πηγή με τη βοήθεια του πίνακα των καταλήξεων:

	ενικός αριθμός				πληθυντικός αριθμός			
	α.ε.	ν.ε.	α.ε.	ν.ε.	α.ε.	ν.ε.	α.ε.	ν.ε.

ονομ. .	ἡ ὥρα	ώρα	ἡ πηγή	πηγή	αἱ ὥρ.....	ώρες	αἱ πηγ.....	πηγές
γεν.	τῆς ὥρ.....	ώρα ς	τῆς πηγ.....	πηγή ς	τῶν ὥρ.....	ωρώ ν	τῶν πηγ.....	πηγώ ν
δοτ.	τῇ ὥρ.....		τῇ πηγ.....		ταῖς ὥρ.....		ταῖς πηγ.....	
αιτ.	τὴν ὥρ.....	ώρα	τὴν πηγ.....	πηγή	τὰς ὥρ.....	ώρες	τὰς πηγ.....	πηγές
κλητ. .	(ῶ) ὥρ.....	ώρα	(ῶ) πηγ.....	πηγή	(ῶ) ὥρ.....	ώρες	(ῶ) πηγ.....	πηγές

➡ Παρατηρήσεις

1. Η **κατάληξη -ας** είναι **μακρά**, π.χ. τοὺς κριτάς, τῆς ὥρας, τὰς ὥρας.
2. Η **δίφθογγος αι**, όταν βρίσκεται στο **τέλος κλιτῆς λέξης** (πλην ευκτικής ρήματος), είναι **βραχεία**, π.χ. οἱ κριταί (αλλά τοῖς κριταῖς), αἱ ὥραι (αλλά ταῖς ὥραις).
3. Η **γενική πληθυντικού** των ουσιαστικών α' κλίσης τονίζεται πάντοτε στη **λήγουσα** και **περισπάται**, π.χ. τῶν κριτῶν, τῶν κοχλιῶν, τῶν ὥρων, τῶν πηγῶν.
4. Η **γενική** και η **δοτική** των ουσιαστικών α' κλίσης, όταν τονίζονται στη **λήγουσα**, **περισπώνται** και στους **δύο αριθμούς**, π.χ. τοῦ κριτοῦ, τῷ κριτῇ, τῶν κριτῶν, τοῖς κριταῖς, τῆς πηγῆς, τῇ πηγῇ, τῶν πηγῶν, ταῖς πηγαῖς.
5. Τα **οξύτονα** και **παροξύτονα** ουσιαστικά α' κλίσης **διατηροῦν** τον τόνο τους στην **ίδια** συλλαβή σε **ὅλες τις πτώσεις** (στη γενική βέβαια του πληθυντικού όλα τονίζονται στη λήγουσα: **κανόνας 3**), π.χ. ὁ κριτής, τοῦ κριτοῦ, τῷ κριτῇ, τὸν κριτὴν.
6. **Προσοχή** στην **κλητική ενικού** των **αρσενικών σε -ης!** Τα **περισσότερα** σχηματίζουν κλητική σε **-α βραχύ**. Μόνο τα

ουσιαστικά σε **-δης** (π.χ. εὐπατρίδης) και το κύριο όνομα **Αίσχίνης** διατηρούν την κατάληξη **-η**.

7. Τα **θηλυκά σε -η** στον ενικό διατηρούν το **-η σε όλες τις πτώσεις**. Τα **θηλυκά σε -α** στον ενικό διατηρούν το **-α σε όλες τις πτώσεις, εκτός από όσα πριν από το -α έχουν σύμφωνο (πλην ρ)**. Τα τελευταία έχουν κανονικά κατάληξη **-α βραχύ** και το **τρέπουν στη γενική και δοτική του ενικού σε -η**, π.χ.

ή χώρα → τῆς χώρας, τῇ χώρα

ή μοῖρα → τῆς μοίρας, τῇ μοίρα

ή σφαῖρα → τῆς σφαίρας, τῇ σφαίρα

ΟΜΩΣ

ή γλῶσσα → τῆς γλώσσας, τῇ γλώσσα

ή μέλισσα → τῆς μελίσσης, τῇ μελίσσα

ή βασίλισσα → τῆς βασιλίσσης, τῇ βασιλίσσα

ή θάλασσα → τῆς θαλάσσης, τῇ θαλάσσα

ή ἄμιλλα → τῆς αμίλλας, τῇ αμίλλα

ή τράπεζα → τῆς τραπέζας, τῇ τραπέζα

ή μάζα → τῆς μάζας, τῇ μάζα

Σύγκριση στον τονισμό α' και β' κλίσης

Κανόνες που είναι ίδιοι σε 1^η και 2^η κλίση ή μοιάζουν

1. Η κατάληξη -α στον πληθυντικό των ουδετέρων είναι βραχεία , π.χ. τὰ δῶρα.	1. Η κατάληξη -ας είναι μακρά , π.χ. τοὺς κριτάς, τῆς ὥρας, τὰς ὥρας.
---	---

2.Η δίφθογγος οι, όταν βρίσκεται στο τέλος κλιτής λέξης (πλην ευκτικής ρήματος), είναι βραχεία, π.χ. οί χῶροι (αλλά τοῖς χώροις).	2.Η δίφθογγος αι, όταν βρίσκεται στο τέλος κλιτής λέξης (πλην ευκτικής ρήματος), είναι βραχεία, π.χ. οί κριταί (αλλά τοῖς κριταῖς), αἱ ὥραι (αλλά ταῖς ὥραις).
3.Η γενική και η δοτική των ουσιαστικών β' κλίσης, όταν τονίζονται στη λήγουσα, περισπώνται και στους δύο αριθμούς, π.χ. τοῦ ποταμοῦ, τῷ ποταμῷ, τῶν ποταμῶν, τοῖς ποταμοῖς.	3.Η γενική και δοτική των ουσιαστικών α' κλίσης, όταν τονίζονται στη λήγουσα, περισπώνται και στους δύο αριθμούς, π.χ. τοῦ κριτοῦ, τῷ κριτῇ, τῶν κριτῶν, τοῖς κριταῖς, τῆς πηγῆς, τῇ πηγῇ, τῶν πηγῶν, ταῖς πηγαῖς.
4.Τα οξύτονα και παροξύτονα ουσιαστικά β' κλίσης διατηρούν τον τόνο τους στην ίδια συλλαβή σε όλες τις πτώσεις, π.χ. ὁ νομός, τοῦ νομοῦ, τῷ νομῷ, τὸν νομόν.	4.Τα οξύτονα και παροξύτονα ουσιαστικά α' κλίσης διατηρούν τον τόνο τους στην ίδια συλλαβή σε όλες τις πτώσεις (στη <u>γενική βέβαια του πληθυντικού όλα τονίζονται στη λήγουσα: κανόνας 3 του βιβλίου</u>), π.χ. ὁ κριτής, τοῦ κριτοῦ, τῷ κριτῇ, τὸν κριτήν.
Κανόνες διαφορετικοί ανάλογα με τις ανάγκες κάθε κλίσης	
5. Τα προπαροξύτονα ουσιαστικά β' κλίσης τονίζονται στην προπαραλήγουσα, όταν η λήγουσα είναι βραχεία, π.χ. ὁ ἄνθρωπος, οἱ ἄνθρωποι. Ο τόνος τους κατεβαίνει στην παραλήγουσα, όταν η λήγουσα είναι μακρά, π.χ. τοῦ ἀνθρώπου, τῶν ἀνθρώπων.	5.Η γενική πληθυντικού των ουσιαστικών α' κλίσης τονίζεται πάντοτε στη λήγουσα και περισπάται, π.χ. τῶν κριτῶν, τῶν κοχλιῶν, τῶν ὥρων, τῶν πηγῶν.
	6. Προσοχή στην κλητική ενικού των αρσενικών σε -ης! Τα περισσότερα σχηματίζουν κλητική σε -α βραχύ. Μόνο τα ουσιαστικά σε -δης (π.χ. ἐνπατρίδης) και το κύριο όνομα Αἰσχίνης διατηρούν την κατάληξη -η.
	7. Τα θηλυκά σε -η στον ενικό διατηρούν το -η σε όλες τις πτώσεις. Τα θηλυκά σε -α στον ενικό διατηρούν το -α σε όλες τις πτώσεις π.χ. ἡ χώρα → τῆς χώρας, τῇ χώρᾳ <u>εκτός από ὅσα πριν από το -α ἔχουν σύμφωνο (πλην ρ)</u>. Τα τελευταία ἔχουν κανονικά κατάληξη -α βραχύ και το τρέπουν στη γενική και δοτική του ενικού σε -η π.χ. ἡ γλῶσσα → τῆς γλώσσης, τῇ γλώσσῃ